

SECTION 2

PHILOLOGICAL SCIENCES

УДК 811.161.2

Мунтян О. О.

к. філол. н., доцент,

доцент кафедри філології та перекладу

Київський національний університет технологій та дизайну

**ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕПІТЕТНИХ І МЕТАФОРНИХ КОНСТРУКЦІЙ В
УКРАЇНСЬКОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ
(НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ МАРІЇ МАТІОС «СОЛОДКА ДАРУСЯ» І
«ЩОДЕННИК СТРАЧЕНОЇ»**

Роман «Солодка Даруся» – це українська історія минулого століття, яка відбувається в період приходу радянської влади в Буковину та Галичину. Це роман про життя молодої дівчини, яка стикається з проблемами, пов'язаними зі своїм соціальним статусом та гендерними стереотипами. Та загалом у цьому творі розповідається про трагедію сім'ї Ілащуків, яка є відображенням трагедії всього українського народу, який роками жив у страху.

Авторка використовує різноманітні епітети для опису та схарактеризування головних героїв твору. Так, головну героїню Дарусю найчастіше всього селяни називають «солодкою», аби не казати «дурна». Окрім цього, залежно від події твору її також описують як: «нещасна», «добра», «безсила», «лагідна боязка», «зів'яла», «змаліла», «зболена», «ступенна», «княжна», «причмелена» «жива мумія» [2]. Також письменниця відображає характер головної героїні використовуючи метафори: «*Дерева її розуміють, пси займають, а люди– ні*» [2, с. 11], «*А Даруся і язик не проглигнула, а все одно кажуть за неї неправду*» [2, с. 20], та для опису болю що відчуває Даруся: «*...лиш чекала, коли тріснуть залізні обручі, що стисли голову, ніби хотіли зовсім її розтрити*» [2, с. 13], «*А Даруся лишалася з розірваною від*

болю головою у порожній хаті доти, поки щось не вдаряло їй ножом у серце» [2, с. 14], *«Інакше біль розшматує її на дрібні кавалки»* [2, с. 14]. Використані художні засоби допомагають краще зрозуміти справжню Дарусю, яка хоч і не говорить та їй часто болить голова але вона дуже добра до людей, та бачить і розуміє набагато більше за інших.

Для опису Івана Цвичка, героя, що відіграє важливу роль у житті Дарусі, Марія Матіос використовує такі епітети: *«чудний»*, *«дурнуватий»*, *«малоговіркий»*, *«дурний-дурний»*, *«неклеядованийий»*, *«нехарাপутний»*, *«не дуже спритний»*, *«невдатливий»*, *«живий»*, *«вроджений для дримби і мандрів»*, *«свобідний»*. Як можна зрозуміти з описаних вище слів, Івана в селі також вважали дивним та дурнуватим, однак для самої Дарусі він був неначе спасителем, тому що, коли він клепає дримбу, їй ставало значно легше: *«...Серце серцем, але коли Іванова дримба здобувалася на голос, Дарусю ніколи не боліла голова»* [2, с. 46], *«... і залізні обручі спадали з неї, як листя з дерева, і робилося їй легко-легко»* [2, с. 47].

Читаючи останню частину твору, можна побачити, що з'являються нові головні герої, якими є тато та мати Дарусі. А саме Михайло та Матронка. Михайло описують як: *«срібний»*, *«гречний»*, *«порядний»*, *«вдатний до роботи»*, *«малоговіркий»*, *«простий»*, *«чесний»*. Та Матронку в селі найчастіше називають *«маленька»* і *«дрібна»*, а також *«худа»*, *«тиха і мовчазна»*, *«чудна»*, *«дивна»*, *«малослівна»*. Для того щоб краще розкрити їхні взаємини, авторка використовує метафори *«Збоку може видатися що вони не хочуть або не мають сміливості дивитися в очі, через те впродовж вечері не відриваються головами»* [2, с. 80], *«проте з боку добре видно і те, як їхні руки дещо соромливо і спішно шукають нагоди діткнутися»* [2, с. 80].

Ще одним твором, який розкриває драму людини не менш детально і точно ніж в попередньому романі «Солодка Даруся», є роман «Щоденник страченої». «Щоденник страченої» – це так звана психологічна розвідка, в якій авторка зосереджує головну

увагу на внутрішній драмі закоханої людини. Цей твір майже повністю написаний у формі щоденника, для того щоб краще передати емоції, почуття, переживання, пристрасі та думки головної героїні.

До того ж, на думку О. Максименко, «цю психологічну розвідку варто кваліфікувати як не просто як щоденник, а щоденник-імітацію, бо вона «цілком відповідає основним критеріям створення щоденника за змістом і за формою й окреслює ознаки щоденникової прози» [1, с. 155].

У цьому романі є досить помітним використання великої кількості метафор для опису психологічного стану головної героїні. Завдяки метафоричності тексту можна більш глибоко відчувати та зрозуміти емоційний стан, переживання головної героїні з приводу тих чи тих проблем чи ситуацій, з якими вона стикається. Якщо у збірці «Нація» М. Матіос лише частково торкається проблеми страху, то в «Щоденнику страченої» це інший страх – перед самотністю, згодом перед суїцидом і в кінці – перед смертю, та минулим, яке може бути загрозою для майбутнього. Так, наприклад, на початку твору для опису минулого і теперішнього життя головної героїні Лариси Ковальчук авторка використовує такі метафори: *«Моє ж теперішнє вкрито суцільно чорним саваном...»* [3, с. 14], *«А я іще двобою з життям не виграла. Лише відчула холодний подув невдалого загравання зі смертю...»* [3, с. 15], *«Мабуть, уперше я хочу зануритися в себе, дістатися самого дна – і подивитися звідти ясними, чесними очима на теперішнє, таке невизначене, розпанахане і зболіле...»* [3, с. 15], *«...причаєно-хижа, глухоніма і слабovidюща небезпека вимальовується підступним приводом з мого перетлілого минулого» ...»* [3, с. 18], *«Я хапаюся за кожную хвилину ще трохи відведеного мені життя...»* [3, с. 20]. Крім того за допомогою епітетів і метафор вона описує своє серце: *«поранене», «тривожне», «тріпотливе», «чутливе»; «...моє тріпотливе серце пережило й перетерпіло, пересміялося й*

перехрипало» [3, с. 17], *«Чому ж воно, поранене спогадами серце, так тривожиться чи боїться?»* [3, с. 18].

За допомогою всіх цих художніх засобів, якими насичений твір, можна зрозуміти, що головна героїня переживає велике потрясіння внаслідок кохання до одруженого чоловіка, яке досі впливає на неї, на її життя.

Список літератури

1. Максименко О. В. «Щоденник страченої» Марії Матіос – щоденник-імітація // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. 2013. Ч. II. №4. С. 154 – 160.

2. Матіос М. Солодка Даруся. Львів: ЛА «Піраміда», 2011. 188 с. [Електронний ресурс] URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Mariya_Matios/Solodka_Darusia.pdf

3. Матіос М. Щоденник страченої. Львів: ЛА «Піраміда», 2011. 200 с.

УДК 81'22

Прутчикова В. В.

к. філол. н., доцент,

завідувачка кафедри перекладу та іноземних мов

Українського державного університету науки і технологій

КОРПОРАТИВНА МОВА ЯК ІНСТРУМЕНТ БІЗНЕСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Сьогодні в умовах жорсткої конкуренції бізнесового ринку для підприємств надзвичайно важливою є ефективна та успішна комунікація в сферах управління, бізнесової репутації та маркетингової політики, що має забезпечуватися зокрема професійним застосуванням корпоративної мови (КМ), як одного з елементів корпоративної культури, яка відображає цілі, норми, правила, принципи, цінності і імідж компанії.